

การประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

Evaluation of efficiency and effectiveness of Fiscal Management of Government hospital under Saraburi

Provincial Public Health Office

จิระพร ลาสุดี¹, ยอดชาย สุวรรณวงษ์¹

Cherapom Lasudee¹, Yodchai Suwannawong¹

(Received: March 8 ,2020 ; Accepted: March 17 ,2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวางครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐ ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย บุคลากรผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินการคลังของโรงพยาบาล จำนวน 67 คน และข้อมูลการเงินจากรายงานด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาล ระหว่างปีงบประมาณ 2561 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบบันทึกผลงานด้านการบริหารการเงินการคลัง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติไคสแคว์

ผลการศึกษาพบว่า 1) โรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี มีผลการดำเนินงานประสิทธิผลสูงกว่าเป้าหมายกระทรวงสาธารณสุขในด้านเงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (ร้อยละ 83.33) และด้านอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (ร้อยละ 58.34) ด้านระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้การค้าประเภทเวชภัณฑ์ มีใช้ยา (ร้อยละ 58.34) และโรงพยาบาลไม่มีวิกฤติทางการเงิน ระดับ 7 (ร้อยละ 91.66) 2) ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรีภาพรวมมีประสิทธิภาพสูง ($\bar{x}=4.18$, S.D. = 0.385) และ 3) อายุ ตำแหน่ง/บทบาทหน้าที่ และขนาดของโรงพยาบาลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพด้านระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ด้านบัญชีและงบการเงิน และด้านการบริหารพัสดุ ด้านบัญชีและงบการเงิน และด้านการบริหารพัสดุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อเสนอแนะ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรีควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพด้านการเงินการคลังให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาลและมอบหมายความรับผิดชอบให้กับความสามารถของบุคลากร

คำสำคัญ: การประเมินผล, ประสิทธิภาพด้านการเงิน, ประสิทธิภาพด้านการเงิน, การบริหารการเงิน, โรงพยาบาลรัฐ

Abstract

The aim of this cross-sectional survey research were to 1) Evaluation of efficiency and effectiveness of Fiscal Management of Government hospital under Saraburi Provincial Public Health Office and 2) Study association between factors and effectiveness of Fiscal Management of Government hospital under Saraburi Provincial Public Health Office. The samples consisted of 67 financial personnel of Government hospital and financial information from financial report recode in Government hospital During Foundation Fiscal 2018. The questionnaire and financial record form was constructed and used as tool for collected data. The statistics used for data analysis were descriptive statistics and Chi-Square Test

The Major results were as follow: 1) The Government hospital under Saraburi Provincial Public Health Office has the efficiency of Fiscal Management was higher than the Ministry of Public Health target. The Fiscal Management consists of the Net Working Capital (83.33 %), the Quick Ratio (58.34 %), and the Average payment Period (58.34 %). the hospitals were absence of financial crisis in 7 levels (91.66%). 2) The overall of effectiveness of Fiscal Management of Government hospital under Saraburi Provincial Public Health Office were at a high level ($\bar{x}=4.18$, S.D. = 0.385) and 3) The factors of age, position or role, and size of hospital has relationship with the effectiveness of Fiscal Management of Government hospital under Saraburi Provincial Public Health Office at the statistical level of 0.05. The Suggestions; the Saraburi Provincial Public Health Office should put priority emphasis on competency development of Financial officer of Government hospital and assign financial responsibility appropriately to the ability of personnel.

Key words: Evaluation, Efficiency of Financial, Effectiveness of Financial, Financial Management, Government hospital

¹ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

บทนำ

ความสำเร็จของเป้าหมายสำคัญในการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คือ การสร้างความเป็นธรรมของการเข้าถึงบริการจำเป็นให้กับคนไทยทุกคน และช่วยลดภาระรายจ่ายค่ารักษาพยาบาลของครัวเรือน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญ⁽¹⁾ จากรายงานสถานการณ์การเงินของโรงพยาบาลในกำกับกระทรวงสาธารณสุข พบว่าโรงพยาบาลรัฐหลายแห่งประสบปัญหาด้านการเงินการคลัง โดยขาดสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งบางแห่งเกิดวิกฤติทางการเงินอย่างหนัก ซึ่งในปี 2561 มีโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 48 แห่ง ทั่วประเทศ มีประสิทธิภาพการบริหารการเงินสามารถควบคุมปัญหาทางการเงินในระดับ 7 จากสถานการณ์ดังกล่าวกระทรวงสาธารณสุขจึงกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเงินการคลังโดยมีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการเงินการคลังของโรงพยาบาลในกำกับของรัฐให้มีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย⁽²⁾

โดยในปี 2562 มีการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์การดำเนินงานและการจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562 ระบุว่ากระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายการขับเคลื่อนประสิทธิภาพด้านการเงินการคลังปี 2562 ที่มุ่งเน้นใน 7 ประเด็นสำคัญ คือ มุ่งการกระจายอำนาจให้เขตสุขภาพบริหารจัดการที่จะสามารถลงลึกไปถึงในระดับจังหวัด เน้นการแก้ไขวิกฤติการเงินโรงพยาบาลระดับ 7 และลดความเสี่ยงทางการเงินของโรงพยาบาลระดับ 4-6 การบริหารหนี้สิน (FIFO), การพัฒนาระบบสารสนเทศทางการเงินและติดตามกำกับซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือในการบริหารบนฐานข้อมูลที่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นการทำ unit cost unit analysis ที่จะเป็น full cost รวมไปถึงเรื่องของ labor cost การพัฒนาระบบการวัดประสิทธิภาพหน่วยบริการ การบริหารร่วมหน่วยบริการ (Merging) ทั้งในเชิงของการบริหารจัดการร่วมกัน บริหารการจัดบริการร่วมกัน และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และการเพิ่มศักยภาพผู้บริหารในเรื่องการเงินการคลัง และการสร้าง New Generation ผู้ความยั่งยืนในอนาคต⁽³⁾

จากการให้ความสำคัญของการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง ของสถานบริการ และความพยายามในการเพิ่ม

งบเหมาจ่ายรายหัวของกองทุนสุขภาพแห่งชาติในปีงบประมาณ 2562 นั้น เป็นอีกหนึ่งเสียงสะท้อนที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางการเงินการคลังเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานบริการสุขภาพ ซึ่งถือเป็นกิจการหนึ่งในการให้บริการด้านสาธารณสุขที่จำเป็นต้องมีเงินหรืองบประมาณเพื่อใช้ดำเนินการในด้านการรักษาการดูแลส่งเสริมสุขภาพ และการบริหารงาน อีกทั้งโรงพยาบาลรัฐเป็นองค์กรที่ไม่ได้มุ่งเน้นหาผลกำไร จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายที่สุดสิ่งหนึ่งของการบริหารจัดการทางการเงินในสถานบริการสุขภาพให้มีประสิทธิภาพสูงสุดก็คือการบริหารจัดการระบบการเงินการคลังขององค์กร การบริหารการเงินจึงเป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่งของโรงพยาบาล เนื่องจากระบบการเงินของสถานบริการเหล่านี้มีปัจจัยมากมายที่เกี่ยวข้อง ซับซ้อน อีกทั้งนโยบายด้านสาธารณสุขของรัฐบาลและการปฏิรูปสุขภาพของประเทศมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บริหารของโรงพยาบาลจำเป็นต้องทราบให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล ระเบียบวิธีปฏิบัติด้านการเงินการคลังภาครัฐของกรมบัญชีกลางด้วย และต้องมีการปรับกลยุทธ์ระบบการเงินการคลังของโรงพยาบาลทั้งด้านโครงสร้างรายได้ รายจ่าย ตลอดจนการใช้ข้อมูลที่สำคัญในการบริหารการเงินภายในโรงพยาบาลเพื่อให้สถานะการเงินของโรงพยาบาลมีเสถียรภาพมีทรัพยากรการเงินอย่างเพียงพอที่สำคัญต้องมีวินัยด้านการคลังและการดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ⁽⁴⁾

กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานและกำกับติดตามการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงพยาบาลรัฐในพื้นที่จังหวัดสระบุรี และมีบทบาทสำคัญหนึ่งในการสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลจากรายงานสถานการณ์ทางการเงินการคลัง ของโรงพยาบาลรัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ประจำปีงบประมาณ 2561 พบว่า โรงพยาบาลส่วนหนึ่งสะท้อนสภาพปัญหาในเชิงโอกาสการพัฒนาการบริหารจัดการระบบการเงินการคลัง โดยปัญหาส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กรที่เป็นอุปสรรคและส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ทาง

การเงินการคลังของโรงพยาบาลในจังหวัดสระบุรี ดังนี้ ปัจจัยภายใน ได้แก่ การขาดความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาลเกี่ยวกับหลักการบันทึกบัญชีตามนโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, และสถานการณ์ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น อันได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนของบุคลากรในโรงพยาบาลที่ปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้น และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นทุกปี และในด้านปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายทางบัญชีของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ภาวะเศรษฐกิจและเทคโนโลยีด้านสุขภาพ, และการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรและปัญหาสุขภาพ ซึ่งปัจจัยข้างต้นดังกล่าวล้วนส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและสถานการณ์ทางการเงินการคลังของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรีทั้งสิ้น⁽⁶⁾ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจากข้อมูลรายงานสถานการณ์ทางการเงินการคลังข้างต้นจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่โรงพยาบาลในจังหวัดสระบุรีเห็นตรงกันว่าเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งผลกระทบต่อสถานการณ์ทางการเงินการคลังของโรงพยาบาล แต่ภาพสะท้อนดังกล่าวก็ยังเป็นเพียงข้อมูลพื้นฐานที่ยังไม่ชี้เฉพาะว่าปัจจัยเหล่านั้นมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด และปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยร่วมสำคัญที่กระทบต่อโรงพยาบาลในจังหวัดสระบุรี ซึ่งหากสามารถเข้าถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงได้ ก็จะช่วยให้สามารถกำหนดทิศทางทั้งในเชิงนโยบายระดับพื้นที่ และแนวทางการปฏิบัติที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนับสนุนและเสริมประสิทธิภาพของการบริหารจัดการด้านการเงินและการคลังของโรงพยาบาลได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะของบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการประสานงาน ควบคุมกำกับติดตามด้านการบริหารจัดการงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับจังหวัดสระบุรี เห็นว่าการศึกษาอย่างเป็นระบบจะช่วยให้เข้าใจถึงสถานการณ์ด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาลรัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปสู่การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการเงินการคลังที่มีประสิทธิภาพของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี โดยนำแนวคิดและหลักการของประเมินประสิทธิภาพการเงินการคลัง 5 มิติ⁽⁷⁾ เป็นกรอบแนวคิด

การวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลนำมาใช้คาดการณ์แนวโน้มการเงินการคลังของสถานบริการสาธารณสุข และการวางแผน เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังจากการดำเนินงานของสถานบริการในกลุ่มเครือข่ายโรงพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลและประสิทธิภาพดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจภาคตัดขวาง (cross-sectional survey research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจ (Survey) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังจากบุคลากรในโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี และศึกษาประสิทธิผลจากข้อมูลทุติยภูมิ (secondary source) จากรายงานข้อมูลการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐ ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ปีงบประมาณ 2561 ระยะเวลาการวิจัย 2 เดือน ระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2563

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับด้านการเงินการคลังและพัสดุ ทั้งระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติงานของโรงพยาบาลภาครัฐ ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าฝ่ายบริหารการเงิน/หัวหน้าการเงิน หัวหน้าฝ่ายบริหาร/หัวหน้าบริหาร และผู้ปฏิบัติงานฝ่ายบริหาร ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายการเงิน และผู้ปฏิบัติงานฝ่ายพัสดุ จำนวน 72 ตัวอย่าง จากโรงพยาบาลรัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary source) จากรายงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐ ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ปีงบประมาณ 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ประยุกต์ข้อคำถามจากแบบประสิทธิภาพการเงินการคลัง 5 มิติ ของกระทรวงสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำจำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) ตำแหน่งงาน/หน้าที่ (5) ประสบการณ์ทำงาน (6) ประสบการณ์ฝึกอบรม และ (7) ขนาด/ประเภทของโรงพยาบาล 2) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี แบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert)⁽⁹⁾ 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 57 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน (1) ด้านการเงิน (2) ด้านจัดเก็บรายได้ค่าธรรมเนียม (3) ด้านบัญชีและงบการเงิน (4) ด้านบริหารพัสดุ และ (5) ด้านระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพเป็นคำถามปลายเปิด ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่า Cronbach's Alpha Coefficient method เท่ากับ 0.89

2. แบบบันทึกข้อมูลประสิทธิผลการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี 5 ด้าน คือ (1) ข้อมูลด้านอัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน (2) ข้อมูลอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (3) ข้อมูลการประเมินวิกฤติทางการเงิน 7 ระดับ (4) ข้อมูลอัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและบริหารจัดการ และ (5) ข้อมูลผลการประเมินเกณฑ์ประสิทธิภาพทางการเงิน 7 ตัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิง ได้แก่ สถิติไคสแคว์ (Chi-Square Test)⁽⁹⁾

ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)⁽¹⁰⁾

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

งานวิจัยนี้ได้ขออนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี เลขที่ EC 039/2562

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของ โรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ในปี 2561 มีประสิทธิผลสูงกว่าเป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุขในด้านเงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (ร้อยละ 83.33) และด้านอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (ร้อยละ 58.34) ในขณะที่มีประสิทธิผลต่ำกว่าเป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุขในด้านอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (ร้อยละ 83.33) ด้านอัตราส่วนเงินสด (ร้อยละ 91.66) และผ่านการประเมินวิกฤติทางการเงิน ระดับ 7 (ร้อยละ 91.66) ในขณะที่มีผลการดำเนินงานประสิทธิผลต่ำกว่าเป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุขในด้านระยะเวลาเฉลี่ยในการเรียกเก็บหนี้สิทธิประกันสังคม (ร้อยละ 100.00) ผลการประเมินเกณฑ์ประสิทธิภาพทางการเงิน 7 ตัว (ร้อยละ 100.00) ด้านประสิทธิภาพการทำให้กำไร (ร้อยละ 83.33) ด้านการบริหารสินค้างคลังประเภทยา (ร้อยละ 66.66)

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 97.01) มีอายุเฉลี่ย 37.04 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า (ร้อยละ 86.57) และมีตำแหน่งงานหรือบทบาทหน้าที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน (ร้อยละ 40.30) มีระยะเวลาเฉลี่ยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารการเงินการคลัง 8.89 ปี ต่ำสุด 3 เดือน และสูงสุด 27 ปี และมากกว่าครึ่งไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับด้านการบริหารการเงินการคลัง (ร้อยละ 56.72) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลระดับ F2 (ร้อยละ 50.75)

ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อ

ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับประสิทธิภาพสูง ($\bar{x}=4.18, S.D.=0.385$) และเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า (1) ด้านการเงินมีประสิทธิภาพสูงสุด ($\bar{x}=4.40, S.D.=0.417$) (2) ด้านการจัดเก็บรายได้ค่ารักษาพยาบาลมีประสิทธิภาพสูง ($\bar{x}=4.03, S.D.=0.499$) (3) ด้านบัญชีและงบการเงินมีประสิทธิภาพสูง ($\bar{x}=4.18, S.D.=0.372$) (4) ด้านการบริหารพัสดุมีประสิทธิภาพสูง ($\bar{x}=4.17, S.D.=0.492$) (5) ด้านระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพสูง ($\bar{x}=4.13, S.D.=0.465$) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ด้านการบริหารการเงินการคลังของ โรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

การดำเนินงาน (N=67)	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการเงิน	4.40	0.417	สูงสุด
ด้านจัดเก็บรายได้ค่ารักษาพยาบาล	4.03	0.499	สูง
ด้านบัญชีและงบการเงิน	4.18	0.372	สูง
ด้านบริหารพัสดุ	4.17	0.492	สูง
ด้านระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง	4.13	0.465	สูง

* เกณฑ์พิจารณาคะแนน/จำแนกระดับคะแนน ⁽¹¹⁾

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล และด้านองค์กรกับภาพรวมของประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/บทบาทหน้าที่ ระยะเวลาปฏิบัติงาน การอบรมการเงินการคลัง และขนาดของโรงพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการจัดเก็บรายได้ค่ารักษาพยาบาล เมื่อแยกทดสอบความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังรายด้าน พบว่า อายุ กับตำแหน่ง/บทบาทหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และขนาดของโรงพยาบาล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านบัญชีและงบการเงิน และด้านการบริหารพัสดุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาล

ประสิทธิภาพการการเงินการคลัง	ปัจจัยด้านบุคคลและองค์กร (N=67)		ระดับประสิทธิภาพ					Chi-Sq. χ^2	P-value
			สูงที่สุด	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำที่สุด		
ด้านระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง	อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	8	5	3	0	0	16.037	0.014*
		30 - 40 ปี	9	22	2	0	0		
		41 - 50 ปี	4	6	1	0	0		
		51 - 60 ปี	1	3	3	0	0		
	ตำแหน่ง	ผอ.โรงพยาบาล	2	1	0	0	0	14.260	0.027*
		หน.ฝ่ายการเงิน	0	5	4	0	0		
		หน.ฝ่ายบริหาร	2	5	1	0	0		
		จนท.ฝ่ายการเงิน	9	15	3	0	0		
		จนท.ฝ่ายบริหาร	5	9	2	0	0		
ด้านการบริหารพัสดุ	ขนาดโรงพยาบาล	ระดับ A	1	2	0	0	0	21.019	0.021*
		ระดับ S	0	2	2	0	0		

ตาราง 2 แสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาล

ประสิทธิภาพ การเงินการคลัง	ปัจจัยด้านบุคคล และองค์กร (N=67)		ระดับประสิทธิภาพ					Chi-Sq.	P- value
			สูงที่สุด	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำที่สุด	χ^2	
ด้านบัญชีและงบการเงิน	ระดับ M1	ระดับ M1	1	1	2	0	0		
		ระดับ M2	0	0	0	0	0		
	ระดับ F1	ระดับ F1	7	4	2	0	0		
		ระดับ F2	12	19	3	0	0		
	ระดับ F3	ระดับ F3	3	4	2	0	0		
ด้านบัญชีและงบการเงิน	ขนาด โรงพยาบาล	ระดับ A	1	2	0	0	0	20.119	0.036*
		ระดับ S	0	2	1	0	0		
		ระดับ M1	1	2	1	0	0		
		ระดับ M2	0	0	0	0	0		
		ระดับ F1	7	3	3	0	0		
		ระดับ F2	12	17	5	0	0		
		ระดับ F3	3	4	2	0	0		

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี พบว่า 1) ควรจัดให้มีการอบรมด้านพัสดุ และควบคุมภายใน ภายในจังหวัด เนื่องจากมีผู้รับผิดชอบงานที่ยังขาดความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างมากอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนระเบียบ ข้อบังคับ และเงินกองทุนประกันสุขภาพทุกปี 2) ควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่องาน และมอบหมายผู้รับผิดชอบงานให้เหมาะสมกับ ความถนัดและความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการเงินการคลัง 3) ควรมีการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติการ ไปจนถึงการประเมินผลที่ชัดเจน มี Flow work ในการปฏิบัติงานเอกสารทางการเงิน และสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา และ 4) ควรส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ในโรงพยาบาลมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปและอภิปรายผล

ด้านการเงินมีประสิทธิภาพสูงสุด ($\bar{x}=4.40$, S.D. = 0.417) โดยเฉพาะประเด็นขั้นตอนเกี่ยวกับการรับ-ส่งเงินใน

โรงพยาบาลมีการลงลายมือชื่อ ผู้รับเงิน ผู้ส่งเงินในเอกสารหลักฐาน ครบถ้วน สมบูรณ์ ($\bar{x}=4.59$, S.D. = 0.496) และรองลงมาคือโรงพยาบาลให้ความสำคัญกับเรื่องของเวลาที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการเงินการคลังให้ทันต่อระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบการเงินการคลัง เช่น การนำส่งคืนคลังภายใน 15 วันทำการ นับจากวันที่รับเงิน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของดวงเดือน เกตุรา นกัสมร ผลาเลิศ และคณะ⁽¹²⁾ ซึ่งศึกษาประสิทธิภาพการบริหารการเงินและบัญชี ฝ่ายการเงิน กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และรายงานผลการศึกษาว่าประสิทธิภาพการบริการงานการเงินและบัญชีกองนโยบายและแผนมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพสูงที่สุด คือ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของวรภรณ์ ธนากุล จีรวัฒน์ และพรณี สุวดี⁽¹³⁾ ซึ่งศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 และพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน รวมถึงยังมีทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของปรานี คะหาราช⁽¹⁴⁾ ซึ่งศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด และพบว่า ประสิทธิภาพในการ

ปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังของเทศบาลตำบล ใน จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด

การพัฒนาด้านความรู้ พบว่า การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเงินการคลังของ โรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สระบุรี ควรจัดให้มีการอบรมด้านพัสดุ และควบคุมภายใน ภายในจังหวัด เนื่องจากมีผู้รับผิดชอบงานที่ยังขาดความรู้และ ความเข้าใจเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่กลุ่มตัวอย่าง ให้ข้อเสนอแนะในเชิงพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังในการวิจัยครั้งนี้มากกว่า ร้อย ละ 50 ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับด้านการบริหารการเงินการ คลังสำหรับ โรงพยาบาลมาก่อน ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลที่ทำให้ กลุ่มตัวอย่างเสนอความคิดเห็นในประเด็นความต้องการในการ พัฒนาด้านความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอัญชลี พลอยเพชร⁽¹⁵⁾ ได้ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย นครพนม ปีการศึกษา 2558 พบว่า แม้ประสิทธิภาพการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=3.71$) แต่เมื่อพิจารณารายด้านกลับพบว่า การจัด อบรมให้บุคลากร/นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.63$) และสอดคล้องกับการศึกษาของชุมพล นุชพ่อง สมอาจ วงษ์ขม ทอง จันทร์จิรา วงษ์ขมทอง และ เนตรชนก ศรีทุมมา⁽¹⁶⁾ ศึกษากล ยุทธ์การเงินของผู้บริหารการเงินการคลังของ โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยกล่าวว่า ผู้บริหาร โรงพยาบาล ชุมชนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารด้าน การเงินของ โรงพยาบาลชุมชนสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะกลยุทธ์การแสวงหารายได้ใหม่และกลยุทธ์การ ควบคุมค่าใช้จ่าย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของชฎาภรณ์ ชื่นตา สำลี เวชกามา และคณะ⁽¹⁷⁾ ที่ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการ บริหารจัดการการเงินการคลังของ โรงพยาบาล จังหวัดยโสธร และสรุปผลการศึกษาว่า การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการ การเงินการคลังส่งผลให้การบริหารงานการเงินการคลังของ โรงพยาบาลมีคุณภาพในระดับหนึ่งและควรดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่องเพื่อที่คณะกรรมการบริหารการเงินการคลังจะนำความรู้ ความเข้าใจไปบริหารจัดการการเงินการคลังให้มีคุณภาพ

แนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้านการเงินการคลังของ โรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ควรส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ใน โรงพยาบาลมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คัดค้านและเกิด ประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปาหนัน กนก วงศ์วัฒน์⁽¹⁸⁾ ซึ่งศึกษารูปแบบการบริหาร โรงพยาบาลที่ประสบ ภาวะวิกฤตทางการเงิน ด้วยการประเมินสภาพปัญหาการขาด สภาพคล่องทางการเงิน เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหาร โรงพยาบาลที่ประสบภาวะวิกฤตทางการเงิน และเพื่อประเมิน ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหาร โรงพยาบาลที่ประสบ ภาวะวิกฤตทางการเงิน พบว่า การดำเนินงานแก้ไขภาวะวิกฤต ทางการเงินของ โรงพยาบาลพระปกเกล้าต้องสื่อสารให้ เจ้าหน้าที่ทุกระดับในองค์กรเข้าใจเพื่อสร้างความร่วมมือในการ ควบคุมค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็นและเพิ่มรายได้เพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารการเงินการคลัง เช่น การควบคุม ค่าใช้จ่ายด้านยาเวชภัณฑ์วัสดุต่างๆ และการส่งตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพบริการ และสิทธิ ผู้ป่วยที่เหมาะสม และการสรุปเวชระเบียนผู้ป่วยในให้ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา

ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน/บทบาทหน้าที่ ประสบการณ์ฝึกอบรม และด้าน ขนาดขององค์กร ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการ ดำเนินงานด้านการบริหารการเงินการคลังของ โรงพยาบาล ภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของนิภาพร มนชมรณ สุวิทย์ ทับหิรัญ รัช และคณะ⁽¹⁹⁾ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วยระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ แบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ของหน่วยงานที่เบิกจ่ายเงินกับ สำนักงานคลังจังหวัดระนอง และพบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง อัตราเงินเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ที่ต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชีด้วย ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันด้านการฝึกอบรมซึ่งมี ความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการยื่น งบการเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Filing) ของกลุ่มธุรกิจ ค้าส่งค้าปลีก และแตกต่างจากการศึกษาของปราณี คะหาราช⁽¹³⁾

ที่พบว่า อายุ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ควรร่วมกับโรงพยาบาลการรัฐในสังกัดทบทวนประสิทธิภาพด้านการประเมินเกณฑ์ประสิทธิภาพทางการเงิน 7 ตัว และร่วมกำหนดแนวทางในเชิงพัฒนาการบริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาลโดยพิจารณาด้านอัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและบริหารจัดการ จัดทำแผนการพัฒนาและผังการข้อปฏิบัติราชการในการลดระยะเวลาเฉลี่ยในการเรียกเก็บหนี้สิทธิประกันสังคม และด้านการบริหารสินค้าคงคลังประเภทยา ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้การค้าประเภท ยาเวชภัณฑ์มีใช้ยาฯ และด้านระยะเวลาเฉลี่ยในการเรียกเก็บหนี้สิทธิ กรมบัญชีกลาง ซึ่งจะเป็แนวทางในการเพิ่มอัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและบริหารจัดการของโรงพยาบาลให้ผ่านเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพทางการเงิน 7 Plus เนื่องจากการวางแผนที่ดีจะสามารถลดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับด้านเวลา และเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้

2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ควรสนับสนุนและจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพด้านการเงินการคลังโดยเป็นหลักสูตรที่ทันสมัยต่อระเบียบ ข้อบังคับด้านการบริหารการเงินการคลังให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาลการรัฐในสังกัด ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี โดย

กำหนดเป็นการพัฒนาด้าน Competency ของบุคลากรด้านการเงินการคลัง

3. โรงพยาบาลควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล โดยพิจารณาจัดหาให้มีจำนวนบุคลากรด้านการเงินการคลังที่เพียงพอต่อภารกิจงาน และมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ และควรมีการประเมินด้านขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในงานของบุคลากรด้านการเงินการคลังเพื่อลดความเสี่ยงและความผิดพลาดจากความไม่พร้อมด้านทักษะ ขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน

4. ควรนำประเด็นผลการศึกษาค้นคว้าที่เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องด้านประสิทธิภาพต่ำไปศึกษาด้วยรูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ด้วยการนำประเด็นเหล่านั้น ไปตั้งเป็นข้อคำถามและสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง และนำผลการศึกษามาตีความเพื่อสร้างเป็นแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านการเงินการคลังของโรงพยาบาลต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร และคณะเจ้าหน้าที่จากกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่มงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรีทุกท่าน ที่ได้ให้การสนับสนุน โอกาสให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาได้อย่างสะดวก และขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญของโรงพยาบาลในจังหวัดสระบุรีทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุนข้อมูลสำคัญในทุกขั้นตอนของการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จอย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

1. ดิเรก ปัทมศิริวัฒน์. การคลังท้องถิ่น : การขยายฐานรายได้และมาตรการลดความเหลื่อมล้ำ. สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า กรุงเทพมหานคร, 2559.
2. เจษฎา โชคดำรงสุข. สถานะการเงิน 48 รพ. สาธารณสุข ไตรมาส 2 ดีขึ้น. www.matichon.co.th/local/quality-life/news_948159+&cd=17&hl=th&ct=clnk&gl=th สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2562.
3. ไพศาล คั่นคุ้ม. การบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562. www.hfocus.org/content/2018/10/16437+&cd=1&hl=th&ct=clnk&gl=th สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2562.
4. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. คู่มือบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2562. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด นนทบุรี, 2562.
6. กลุ่มงานประกันสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี. รายงานสถานการณ์ทางการเงินการคลังและการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารด้านการเงินการคลังของสถานบริการสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สระบุรี. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี จังหวัดสระบุรี, 2561.

7. งานตรวจสอบภายใน กระทรวงสาธารณสุข. **แบบประเมินเพิ่มประสิทธิภาพการเงินการคลัง (5 มิติ) ปี 61**. <http://www.cbauditor.com/cbic/index.php?name=download&file=readdownload&id=54> สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2562.
8. บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**. ศรีอนันต์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2553.
9. ยุทธ ไกยวรรณ. **วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 2**. พิมพ์ลักษณ์ ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร, 2550.
10. ชาย โพธิ์สิตา. **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง กรุงเทพมหานคร, 2552.
11. กัลยา วานิชย์บัญชา. **การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ**. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร, 2544.
12. ดวงเดือน เกตุรา, นกัสนัน ผลเลิศ, และคณะ. "ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารการเงินและบัญชีฝ่ายการเงินกอง นโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด". **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด**. 12(1): 126-137, 2561.
13. วรากรณ์ ธนากุลจิรวัดน์ และพรณี สุวดี. "ประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9". **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 9(2): 308-318, 2560.
14. ปราณี คณะหาราช. "ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการคลังตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด". **วารสารวิชาการ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 1(2): 52-60, 2559.
15. อัญชลี พลอยเพชร. "ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย นครพนม ปีการศึกษา 2558". **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**. 3(1): 71-82, 2558.
16. ชุมพล นุชผ่อง, สมอาจ วงษ์มทอง, และคณะ. "ศึกษากลยุทธ์การเงินของผู้บริหารการเงินการคลังของโรงพยาบาล ชุมชนสังกัดกระทรวงสาธารณสุข". **วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์**. 9(1): 23-33, 2560.
17. ชฎาภรณ์ ชื่นตา, สำลี เวชกามา, และคณะ. "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเงินการคลังของโรงพยาบาล จังหวัดยโสธร". **วารสารวิชาการสาธารณสุข**. 26(2): 372-381, 2560.
18. ปาหนัน กนกวงศ์นุวัฒน์. "รูปแบบการบริหาร โรงพยาบาลที่ประสบภาวะวิกฤตทางการเงิน". **วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า**. 30(2): 106-212, 2556.
19. นิภาพร มนชมชน, สุวิทย์ ทับทิมรัญ, และคณะ. "ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ด้วย ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ของหน่วยงานที่เบิกจ่ายเงินกับสำนักงานคลังจังหวัด ระนอง". **รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ กลุ่มระดับ ด้านบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์**. 1(1): 1310-1322, 2559.